מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את הרקע ההיסטורי של קיץ 1945
- להבין את ההבדל בין דמוקרטיה למשטר טוטליטרי
- לקשר בין האירועים ההיסטוריים לכתיבתו של נתן אלתרמן

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הנקרא - בחירה מרובה

1. א – מאי 1945
2. ב – כדי לאסוף את קולות החיילים מעבר לים
3. ב – קלמנט אטלי
4. ג – בשקט, דרך פתקי הצבעה
5. ב – מדור שירים שבועי בעיתון דבר
6. ב – יום אחרי פרסום התוצאות

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – להפך - הם טענו שהיא חלשה, איטית ומלאת ויכוחים
2. נכון – כך כתוב בטקסט בפירוש
3. נכון – זהו אחד ממאפייני הדמוקרטיה בטבלת ההשוואה
4. לא נכון – במשטר טוטליטרי מבקרים מושתקים ונרדפים
5. לא נכון – הוא כתב מדי שבוע, בימי שישי
6. לא נכון – השיר מתפעל מכך שאפשר להחליף שלטון בפתק, לא ממי ניצח

חלק ג' – התאימו דמוקרטיה למשטר טוטליטרי

1 – ד (אין בחירות אמיתיות)
2 – ה (אותו שליט לתמיד)
3 – א (מבקרים מושתקים ונרדפים)
4 – ב (האדם משרת את השלטון)
5 – ג (תעמולה ומידע מבוקר)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. גרמניה
2. צ'רצ'יל
3. אטלי
4. הטור השביעי
5. 26
6. יום

חלק ה' – סדרו את האירועים לפי סדר כרונולוגי

1. גרמניה הנאצית נכנעת והמלחמה באירופה מסתיימת
2. נערכות בחירות בבריטניה
3. ספירת הקולות מתעכבת בגלל קולות החיילים מעבר לים
4. תוצאות הבחירות מתפרסמות וצ'רצ'יל מפסיד
5. נתן אלתרמן כותב את השיר תחי הדמוקרטיה

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. התלמידים אמורים להסביר שמנהיג מנצח במלחמה ויתר על השלטון בלי מאבק או אלימות, רק בגלל תוצאות בחירות - זה מראה שהחוק והרצון של האזרחים חזקים יותר מהכוח האישי של מנהיג
2. כי השירים הגיבו לאירועי השבוע בחדשות, כמו כתבה עיתונאית, אבל נכתבו בצורת שיר מחורז

כרטיס יציאה – מה לחפש

- צ'רצ'יל המנצח במלחמה הפסיד בבחירות והשלטון עבר בשקט
- בדמוקרטיה יש בחירות חופשיות והשלטון מתחלף בשלום; במשטר טוטליטרי אין בחירות אמיתיות
- כי הוא הגיב לאירועי השבוע, וזה היה הדבר המשמעותי שקרה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלה: מה היה קורה אם מנהיג היה מסרב לעזוב אחרי הפסד בבחירות
- חשוב להדגיש שהשיעור עוסק בערכים דמוקרטיים כלליים ולא בפוליטיקה עכשווית
- מומלץ להראות את טבלת ההשוואה בלוח ולדון בכל שורה בנפרד לפני המעבר לשיר עצמו

דף תרגול: רקע היסטורי לשיר "תחי הדמוקרטיה"

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בקיץ 1945 המלחמה נגמרה. בבריטניה היו בחירות, וראש הממשלה צ'רצ'יל הפסיד. הוא עזב את השלטון בלי מלחמה. נתן אלתרמן כתב שיר על זה.

📖 מילון קטן:

נאצית גרמניה	המדינה שהפסידה במלחמת העולם השנייה ב-1945
משטר טוטליטרי	שלטון שבו מנהיג אחד שולט בכל ואין בחירות אמיתיות
וינסטון צ'רצ'יל	ראש ממשלת בריטניה שהנהיג לניצחון במלחמה
קלמנט אטלי	מי שניצח בבחירות ותפס את מקומו של צ'רצ'יל
הטור השביעי	מדור שירים שבועי של נתן אלתרמן בעיתון דבר
בחירות חשאיות	בחירות שבהן איש לא יודע למי הצביע כל אדם
תעמולה	מידע מבוקר שמטרתו לשכנע ולא לספר אמת

1 חלק א' – הבנת הנקרא - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי המלחמה באירופה נגמרה?

א) מאי 1945 ב) יולי 1945 ג) ינואר 1945 ד) אוגוסט 1945

2. למה לקח זמן לספור את הקולות?

א) בגלל תקלה טכנית ב) כדי לאסוף את קולות החיילים מעבר לים ג) כי היה מזג אוויר סוער

ד) כי היו מעט מצביעים

3. מי הפך לראש ממשלה חדש?

א) וינסטון צ'רצ'יל ב) קלמנט אטלי ג) נתן אלתרמן ד) אין מידע

4. איך התחלף ראש הממשלה?

א) במהפכה אלימה ב) בעזרת הצבא ג) בשקט, דרך פתקי הצבעה ד) לא היה מעבר שלטון

5. מה זה הטור השביעי?

א) ספר שכתב אלתרמן ב) מדור שירים שבועי בעיתון דבר ג) שם של עיתון

ד) כינוי לבחירות בבריטניה

6. מתי אלתרמן כתב את השיר?

א) יום לפני פרסום התוצאות ב) יום אחרי פרסום התוצאות ג) בדיוק ביום הבחירות

ד) חודש אחרי הבחירות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במשטרים טוטליטריים טענו שדמוקרטיה היא חזקה ומהירה	☐	☐
2	בסוף המלחמה התברר שהמדינות הדמוקרטיות עמדו במבחן	☐	☐
3	בדמוקרטיה יש בחירות חופשיות וחשאיות	☐	☐
4	במשטר טוטליטרי מותר לבקר את השלטון בחופשיות	☐	☐
5	נתן אלתרמן כתב את הטור השביעי כל יום	☐	☐
6	השיר תחי הדמוקרטיה עוסק בשאלה מי ניצח בבחירות	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו דמוקרטיה למשטר טוטליטרי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. האזרחים בוחרים בבחירות חופשיות	___	**א.** מבקרים מושתקים ונרדפים
2. השלטון מתחלף בשלום	___	**ב.** האדם משרת את השלטון
3. מותר לבקר ולהביע דעה	___	**ג.** תעמולה ומידע מבוקר
4. זכויות לכל אדם, גם למיעוט	___	**ד.** אין בחירות אמיתיות
5. עיתונות ומידע חופשיים	___	**ה.** אותו שליט לתמיד

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. במאי 1945 נכנעה _____ הנאצית

2. ראש הממשלה הבריטי שהפסיד בבחירות היה _____

3. את מקומו של צ'רצ'יל תפס _____

4. נתן אלתרמן כתב את שיריו במדור שנקרא _____

5. תוצאות הבחירות בבריטניה פורסמו ב- _____ ביולי 1945

6. השיר תחי הדמוקרטיה נכתב _____ אחרי פרסום התוצאות

5 חלק ה' – סדרו את האירועים לפי סדר כרונולוגי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	נערכות בחירות בבריטניה
☐	ספירת הקולות מתעכבת בגלל קולות החיילים מעבר לים
☐	נתן אלתרמן כותב את השיר תחי הדמוקרטיה

☐	גרמניה הנאצית נכנעת והמלחמה באירופה מסתיימת
☐	תוצאות הבחירות מתפרסמות וצ'רצ'יל מפסיד

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. מדוע מעבר השלטון השקט מצ'רצ'יל לאטלי נחשב להפתעה ולדוגמה חשובה לדמוקרטיה? כתבו 3-4 משפטים

2. הסבירו במילים שלכם למה אלתרמן קרא למדור שלו עיתונאות בחרוזים

כרטיס יציאה

מה קרה בבריטניה ביולי 1945 שהיה מפתיע?

מהו הבדל אחד בין דמוקרטיה למשטר טוטליטרי?

למה אלתרמן כתב שיר דווקא ביום שאחרי פרסום התוצאות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀